

כדורגלן נבחרת ישראל, שחזרה מפולין, מספר על המסע „אל תאשימו אותי“

מאת שׂייע גלזר -

אבל כמה שזה נכון ראינו רק למחרת היום, במשחק.

המגרש בחרוזלב שוכן בתוך איזור של מגרשי ספורט, בריכות-שחייה ומתקנים אחרים. שחקני הנבחרת הפולנית גרים באותו איזור. הם רשומים באיזה בתי-חרושת, אבל אני לא מאמין שאת המשכורת שלהם הם מקבלים בשביל עבודה. עד שעה 11 לפני הצהריים, ביום המשחק, לא ידענו את ההר"ב של הנבחרת. אבל לי היתה הרגשה שאני לא משחק, עוד כשעליתי לאווירון בארץ. ביחוד הרגשתי זאת לפני המשחק. עד אז נחשבתי אני לראש הקבוצה, סוף סוף אני הותיק ככולם. מאזני העביר דרכי את ההוראות לחברה, ואני הובלתי אותם ברחובות העיר. אבל לפני המשחק, בלי להודיע לי, התחיל מאזני להעביר ההוראות דרך גולדשטיין או הבנתי שהדתינו אותי.

בתור שחקן ממושקע, לבשתי את החולצה, ונסעתי עם כולם למגרש. אם אגיד שזאת היתה הרגשה נעימה לראות את הרשת מהצד השני, ולשבת מאחורי השער על הספסל ולראות איך שהכדור מתגלגל ברשת שלנו, אשקר. מה שקרה אתם יודעים. לי, בתור שחקן נבחרת, אסור לחזות דעה על המשחק או למהות ביקורת. מה שאני יכול לספר לכם זה על שמונה הרגעים האחרונים, כשהכניסו אותי לשחק במצב של 2:6. זה היה אחרי שרוניק נפצע, או עמידו אותי מגן במקומו. אחרי ארבעה רגעים אמרו לי לעלות חוץ. או הרגשתי בדיוק כמו שחקן כדורסל שמשחק שני רגעים.

אני לא יודע בשביל מה היו צריכים להכניס אותי לאותו שמונה דקות. אולי

לבקר. בחלונות יש נעלים ממודלים ישנים, והשמלות של החתיכות הן כמו אלה שאצל לנו הולכים איתן לעבודה. כשהסתובבנו ברחובות, זה הזכיר לי את התקופה, שהאוסטרלים הסתובבו אצלנו. בי חרוזלב לא רגילים לראות הרבה אנשים זרים והאנשים הפסיקו את העבודה ויצאו להסתכל עלינו, והידיים רצו אחרינו. חבל שלא היו לי גרושים לרווק להם כמו האוסטרלים. הכבישים שם רחבים מאוד ונוחים מאוד, אבל מכוניות כמעט שלא רואים בכלל.

קשה להיות יהודי, ועוד איך

יכנו אותנו במלון, איפה שלפני 20 שנה ומשהו היתה בו המפקדה של היטלר. חבל שלא הקדמו לבוא קצת בכמה שנים, אולי היינו מחסלים או את מלחמת העולם. אבל למרות זאת החברה גורא התי רגשו מהעובדה הלכו מתיחות כשכל אחד ניסה להפחיד את חברו שהוא גר בחדר של היטלר. מספרים, בצחוק כמובן, שמישהו ישן על הארץ ולא על המיטה, מפני שאמרו לו שבמיטה שלו גם היטלר ישן.

או כמו שהשתכנו במלון, שהוא די מפורי, הקיפו אותנו היהודים והתחילו לדבר אידיש. תתארו לעצמכם שאפילו נהרי ורצבי דיברו אידיש, שלא לדבר על בוחוס גיגורי סיאן, שלמרות שהוא ארמני, יודע אידיש כרב מיפוי. בוחוס היה מסכן כבר בהתחלה, רצו להפוך אותו בכך ליהודי. או בשבת,

תגידו מה שאתם רוצים, תקללו את מי שאתם רוצים, רק נגדי אתם לא יכולים להגיד כלום. לי לא היה חלק בעסק הזה שכל כך הרגיו אתכם, ואני לא יודע למה. אתם יכולים בטח להגיד שבשמי מונה הדקות ששיחקתי באותו משחק שנגמר בתוצאה 2:7, יכולתי אולי להכניס כמה גולים אם הייתי רוצה, או לפחות להשחית. אבל אם תגידו את זה יצחקו מכם. או לכן, אותי תוציאו מכל העסק הזה.

אני יודע שמישהו הוציא חוק נגד דיבורים על עליה, אבל אני לא חושב שיעשו לי משהו אם אני אעבור קצת על החוק הזה. ובכן, כשחזרתי השבוע מפולין או חשבו אותי לעולה חדש. יש אחד מפולין בארץ, שמחפש את אחיו, שנאבד לו לפני 20 שנה. הוא אומר ששמו של האח היה שיייע גלזר ושהוא היה בלונדי. או אמרו לו: הגת השבוע בא עולה חדש מפולניה, שיייע גלזר, לך תראה אולי זה הוא.

או הוא היה הדבר הראשון שחיקה לי בבית כשחזרתי. אמרתי לו שאני יליד הארץ, שיש לי ארבעה אחים ושאני מכיר את כולם ולא איבדתי אף את. הוא לא האמין לי כל כך, אבל הוא הלך.

בפולין עצמה זה היה הרבה יותר גרוע. אמנם לא היו שם כאלה שחשבו שאני האח האבוד שלהם, אבל איפה שהיינו, במלון או ברחוב, באו אלינו יהודים ושאלו באידיש אם אנחנו מכירים את זה בתל-אביב או את זה בחדרה. שם עוד חושבים, שתל-אביב זאת עיר של אלף איש, ושבארץ כל אחד

לפני המפלה נבחרת פולין (מימין לשופטים) ונבחרת ישראל, לפני תחילת המשחק בחרוזלב. השני סימין הוא החלוץ הפולני באשקביץ ואילו השישי

מימין הוא החלוץ האזורי. שני אלה היו החלוצים הפולנים המצטיינים אשר סיכנו את השער הישראלי ואף הבקיעו את מרבית השערים במשחק זה. במרכז נראים השופטים וביניהם השופט הישראלי פריד.

זה היה בכדי שאני ארד עם המופסדים. **כאצבעות, שלשה וחמישה**

ה שאומרים לכם, שליחודים שבאו לראות את המשחק לא היה איכפת כמה הפסדנו, זה די נכון. היהודים באו אלינו ואמרו: מה יש? ספורט זה ספורט, העיקר ששמענו התקוה ראינו את הדגל. אבל את החברה זה לא עווד כל כך. מה שחשבנו זה לא על הפולנים או על היהודים, חשבנו מה יגידו בארץ, ידענו שאצלנו לא סולחים על תוצאות כאלה. זה לא הפריע לנו ללכת, אחרי המשחק, לבאנקט עם השחקנים הפולנים. הם היו אדיבים מאוד ולא צחקו לנו. מה יש — הם לא קיבלו פעם חוקן? כשי אחד מהם ניסה להתנצל על זה שהכניסו לנו כל כך הרבה, אמרתי לו: אדוני, גם אני, כששיחקתי נגד התורכים, לא התבישתי לתת להם עד חמש.

קיבלנו צלחות קריסטל ונתנו להם כדים ומזלגות מצופים כסף. למחרת יצאנו באוטו בוס ללודז. האוטובוס נע 50 קילומטר לשעה בדרך היה פנציר, שעיקב אותנו כמה שעות. כל הדרך השתעממו. ראינו רק

כשלקחו אותנו לבית-הכנסת, כדי לחלק סמלים ליהודים ומתקנים לילדים, הלבשונו לו כיפה ולא שכתו לקחת אותם. גויים כמעט ש,א באו אלינו בכלל, שלא לדבר על חתיכות. היו כמה פולנים שלא יכלו להתאפק, ושאלו: מה יש לכם שם בארץ? נגיד לכם את האמת: פה יכולים להגיד מה שרוצים, אבל שם אמרתי להם שמי שאוהב לעבוד יש לו עתיד בארץ. אני לא מבין הרבה בפוליטיקה, אבל תיכף ראיתי שיש הבדל בין פולין לרוסיה. יכולנו כאן ללכת ברחוב לבד והאנשים לא פחדו לדבר איתנו, ובתי-הקפה היו פתוחים. עד שעה 12 בלילה עם מוזיקה ורקודים. מה להגיד לכם? כל זמן שהמשחק לא התחיל הכל היה טוב ויפה. הלכנו לאופרה ושמענו זמרת גרמניה שרה עם מקהלה פולנית על מדאם ברטליי היאפנית. עוד כמה נסיעות כאלה והנבחרת תוכל להקים אופרה. בחיים שלנו לא הלכנו לדבר כזה, אבל בכל פעם שנוסעים מוכרחים לראות אופרה, זה דרוש להרמת הרמה הכללית שלנו, מבינים! בערב המשחק הלכנו לתר אטרון היהודי של אידה קמינסקה, שיציג לכבודנו את ההצגה קשה להיות יהודי.

מכיר את השני, כמו שהיה לפני 50 שנה. אבל נתחיל מהתחלה. יצאנו מלוד כרגיל. ההרגשה היתה כמו לפני הנסיעה למשחק נגד רוסיה. ידענו שאנחנו נוסעים לשחק נגד נבחרת חזקה, וביחוד אחרי שמענו שם יצאו נגד גרמניה 1:1, אי אפשר להגיד שם היינו הכי שמחים. במקרים כאלה, אמילו עם כל הרצון הטוב, לא חושבים על נצחון. יודעים רק מלה אחת — תוצאת-כבוד.

מוינה לקח אותנו אירון פולני, בעל שני מנועים, עד חרוזלב. בחרוזלב יש שדה תעופה מרשא, שנראה כמו איזה שדה בקיבוץ. אין כמעט בנינים, ואין מתקנים אחרים, ואירונים יורדים שם רק כשהם נופלים. הגענו לשם וכמעט אף אחד לא בא לקבל את פנינו. התברר שהמוסט, ש' היה צריך להביא את ראשי ההתאחדות הפולנית מורשה, איתר קצת. או במקום שהם יקבלו את פנינו — קיבלנו אנחנו את פניהם. אמרנו להם שירגישו כמו בבית.

אחר כך הגענו לחרוזלב, שהיתה פעם העיר הגרמנית ברטלאו. זאת עיר יפה מאוד. בכל מקום יש שם חורבות כמו במנשיה. ומכיוון שיש שם עדיין כל כך הרבה בתים הרוסים, יש המון מקומות

אני ככה צייר אותי צייר הקריקטורות הפולני, שצייר את כל חברי הנבחרת. פרסמתי את הציור כי אני נראה בו יפה.

איכרים עובדים את האדמה. לודו' היתה כבר משהו אחר. זאת עיר יותר גדולה ויותר חיה, ואין שם כל כך הרבה הריסות בשביל לבקר. הלכנו לראות מירון-אופנים, והאנשים הראו לנו ברחוב שלוש אצבעות, או חמש, כסימן למה שנקבל הפעם. האמת היא, שאחרי המפלה הראו שונו, החברה חיכו למפלה שניה. לא ידענו בדיוק מה צריך לעשות כדי לנצח, אבל בכל זאת החליטו לעשות משהו. מאזני הודיע לי הפעם שאני משתתף במשחק. הוא שאל אותי איזה תפקיד אני משחק, הוא בכלל לא ידע שאני משחק חלוץ מרכזי.

אמרתי לו שהתפקיד שלי היה תמיד חולצה מספר 9. לא היה לו הרבה מה להפסיד זה הוא שם אותי מרכזי. עשינו הכל כדי לא לחזור על מה שקרה בחרוזלב, למרות שהקבוצה לא היתה אותו דבר. במיוחד השתנתה ההגנה. ההבדל בה, בשני המשחקים, היה כמו יום ולילה. עם אותו משחק לא היינו מקבלים שבע במשחק הראשון.

אני עמדת מרכזי. גם לי לא היה מה להפסיד. נלחמתי על כל כדור וכדור וביי חוד היו לי צרות עם הבלם. הפולנים שיחקו משחק נוקשה וכל הזמן נכנסו בי משמאל ומימין, אבל לא כעסתי עליהם, כי זהו הכדורגל היום. ובאמת התוצאה הפעם היתה אחרת. אני לא אומר שזה בגללי, אבל היה לי אחד חלקי אחר-עשרה במאמץ הכללי. הובלנו 1:0. רבע שעה לפני הסוף, כשהמשחק התחיל להתחמם, אני רואה את בוחוס נכנס לפני. נהיה לי חושך בעיניים. יצאתי החוצה.

זה שמספרים לכם כאילו הייתי עיף ופצוע זה סיפורים. וככה קרה שבמשחק שלא שיחקתי, ירדתי בין המופסדים, ובמשחק שכן שיחקתי, לא ירדתי עם אלה שיצאו בכבוד.

כסדר, בני וורוצלב

כדי שהתקרב מועד שובנו ארצה, נעשה לנו רע על הגשמה. זה שאני לא מספר לכם בדיחות, או מתיחות מהמסע, זה בגלל זה שפשוט לא היו. אף פעם לא היה לנו מצב רוח כזה, כמו במסע הזה. ודוקא הכל היה יפה בסדר וכשור. אילו לא אותו הפסד בחרוזלב, זה יכול היה להיות מסע נהיר.

החברה התחילו לפחד מפני מה שמתכה לנו בארץ. הסתובבנו עוד קצת בפולין, ראינו סרט איטלקי וביקרנו בגטו ורשה, שם הראו לנו עוד פעם הריסות, בילינו קצת ונסענו לוינה. שם לקחו אותנו לטיול ב' טייטיינג, וראינו כל מה שיש לראות, ובכל מקום אכלנו וקניקיות עם בירה. היחיד ששעשה לנו מצב רוח היה השופט פריד. פריד היה חולה כל הזמן כמעט. הוא רגיל לאכול תמיד עוף צלוי, ובפולניה לא היה לו. אז הוא נעשה חולה. אבל זה לא הפריע לו לעשות שמח.

בוינה ראינו איך שאוסטריה מנצחת בכדור רגל את קבוצת ספרטאק מהולנד 3:0. כולנו הסכמנו שנגד קבוצה כמו ספרטאק היינו צריכים לשחק. אותם בטח היינו מנצחים.

כשהגענו ללוד פחדנו גורא. נהרגנו הפעם שלא לדבר עם עתונאים, ובעצם גם לא היה מה לדבר. אבל אחרי-כך התברר שלא היה לנו מה לפחד. במכס התנהגו אלינו בסדר.